

Aluehallintovirasto

PÄÄTÖS

PH 647-A

1(6)

Etelä-Suomi

8.5.2013

ESAVI/1445/05.07.03/2012

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualue

Helsingin kaupunginhallitus

PL 6000

00099 Helsingin kaupunki

VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN (338/2011) TOIMEENPANO TERVEYSKESKUKSISSA

TAUSTAA

HELSINGIN KAUPUNGIN KIRJAAMO
HELSINGFORS STADS REGISTRATORSKONTOR

Saapunut/Inkommit

14. 05. 2013

Hel 2012-003890

Dnro/Dnr

Tehitäväloukka
Uppgiftsklass

03 00 01

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) ja aluehallintovirastot tekivät keväällä 2011 kyselyn, jossa selvitettiin neuvolatoimintaa, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisystä suun terveydenhuollosta Valtioneuvoston antaman asetuksen (380/2009) toimeenpanoa terveyskeskuksissa. Nykyisin tätä asetusta vastaava sääntely on terveydenhuoltolain (1326/2010) nojalla annetussa asetuksessa 338/2011. Saatujen vastausten perusteella Etelä-Suomen aluehallintovirasto lähetti alueensa kuntiin lisäselvityspyynnön 1.3.2012 (PH 183 B). Lisäksi aluehallintovirasto pyysi erillisellä kirjeellä 28.5.2012 (PH 369 B) asetuksen edellyttämään yhtenäistä toimintaohjelmaa.

Terveyden ja hyvinvoinninlaitos (THL) teki keväällä 2012 Terveydenedistämisyhteistyön perusterveydenhuollossa tiedonkeruun. Osana edellä mainittua tiedonkeruuta terveyskeskuksilta kysyttiin myös asetuksen 338/2011 säädösten toteutumista.

Edellä mainittujen kyselyjen sekä Valviran ja aluehallintovirastojen valtakunnallisen valvontaohjelman 2012–2014 (Neuvolatoiminta, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto sekä lasten ja nuorten ehkäisevä suun terveydenhuolto. Valvontaohjelmia 1:2012) painopisteen perusteella aluehallintovirasto otti asetuksen mukaisten velvollisuuksien noudattamisen käsiteltäväkseen valvonta-asiana.

THL:lle annettujen vastausten perusteella esille ei tullut merkittäviä puutteita, jotka olisivat antaneet aiheutta aluehallintovirastolle enempään toimenpiteisiin.

SELVITYKSET

Tässä päätöksessä käsitellään myös 1.3.2012 selvityspyyntöön liittyvät asiat niiltä osin, kun ne eivät sisältyneet THL:n tiedonkeruuseen (henkilöstömitoitus opiskeluterveydenhuollossa).

Helsingin kaupungin selvitykset 3.4.2012 ja 28.6.2013, jotka ovat allekirjoittaneet vs. toimitusjohtaja Tuula Saarela ja vs. kehittämisjohtaja Helena Caloniemi.

MUUTA

Näiden lisäksi aluehallintovirastoon on saapunut erillisiä kanteluja koskien asetuksen mukaista toimintaa, joista virasto tulee antamaan erilliset päätökset.

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 029-501 6000

fax 03 570 8002

kirjaamo.etela@avi.fi

www.avi.fi/etela

Hämeenlinnan päätoimipaikka

Birger Jaarlin katu 15

PL 150, 13101 Hämeenlinna

Helsingin toimipaikka

Ratapihantie 9

PL 110, 00521 Helsinki

Kouvolan toimipaikka

Kauppamiehenkatu 4

PL 301, 45101 Kouvola

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU JA PERUSTELUT

Asetuksen mukaiset velvollisuudet

Kaupungin 28.6.2012 antaman selvityksen mukaan terveyslautakunta on hyväksynyt lasta odottavien perheiden, lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden terveystarkastuksia sekä opiskeluterveydenhuoltoa koskevan terveyskeskuksen toimeenpano-ohjelman sekä toimeenpano-ohjelman kokonaissuunnitelman. Helsingissä on valmisteltu hallintokuntien välisenä yhteistyönä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuosille 2009–2012. Tulevan organisaatiomuutoksen myötä organisaatorakenne ja osastojako muuttuvat. Vastuuhenkilöitä ei voida vielä nimetä. Tästä aluehallintovirasto toteaa, että asetuksen 4 §:n mukainen velvoite ei toteudu asianmukaisesti kaupungin toiminnassa. Velvoite toimintaohjelmasta säädettiin asetuksen tullessa voimaan 1.7.2009.

Henkilöstömitoitusta koskevan suosituksen mukaiset velvollisuudet

Terveyslainsäädännön 4 §:n nojalla kunnan on osoitettava riittävästi voimavaroja kunnan peruspalvelujen valtionosuuden perusteena olevaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen sekä terveydenhuollon palveluihin. Terveyslainsäädännön toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä varten kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän käytettävissä on oltava riittävästi terveydenhuollon ammattihenkilöitä. Kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän terveydenhuollosta vastaavan henkilöstön rakenteen ja määrän on vastattava alueen väestön terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen sekä terveydenhuollon palvelujen tarvetta.

Siltä osin kun asiassa on kysymys hoitohenkilökunnan mitoittamisesta asetuksen sääntelemää toimintaa varten, aluehallintovirasto toteaa, että selvityksessä ilmoitetut terveydenhoitajamitoitukset opiskeluterveydenhuollossa lukiolaisten osalta ovat asianmukaiset (750 lukiolaista / terveydenhoitaja). Ammatillisen oppilaitosten ja ammattikorkeakoulujen osalta terveydenhoitajamitoitus ei ole riittävä, vaan alittaa sen, mitä on pidettävä riittävänä ja asianmukaisena kyseisen toiminnan ja asetuksen mukaisten velvollisuuksien täyttämiseksi. Ilmoitettujen tietojen perusteella ammatillisessa oppilaitoksessa on 1040 opiskelijaa / terveydenhoitaja, kun suosituksen mukaan heitä saisi olla enintään 800 opiskelijaa / terveydenhoitaja. Vastaavasti ammattikorkeakoulussa on 3350 opiskelijaa / terveydenhoitaja, kun suosituksen mukaan heitä saisi olla enintään 1 000 opiskelijaa / terveydenhoitaja.

Lääkäreiden osalta ilmoitettujen tietojen perusteella lääkäreillä on ollut keskimäärin 3400 oppilasta tai opiskelijaa / lääkäri, kun suosituksen mukaan heitä saisi olla enintään 3 000 opiskelijaa / lääkäri.

Aluehallintovirasto katsoo, että ilmoitetut henkilöstömitoitukset eivät ole riittäviä, vaan alittavat sen, mitä on pidettävä riittävänä ja asianmukaisena kyseisen toiminnan ja asetuksen mukaisten velvollisuuksien täyttämiseksi. Henkilöstön riittämättömyys vaarantaa annettavien palvelujen sisällön sekä laadun toteutumista sellaisena kuin terveyslainsäädännön ja neuvola-asetus edellyttävät. Lisäksi tilanne on omiaan vaarantamaan kunnan kyvyn jatkuvasti ja pitkäjänteisesti toteuttaa asetuksen mukaiset velvollisuudet säädetyssä laajuudessa.

Ratkaisu

Aluehallintovirasto kehottaa Helsingin kaupunkia huolehtimaan siitä, että edellä käsitellyt seikat saatetaan asetuksen edellyttämälle tasolle ja kehottaa kaupunkia antamaan aluehallintovirastolle selvityksen seuraavista seikoista 5.7.2013 mennessä:

- yhtenäinen toimintaohjelma ja vastuuhenkilöt
- terveydenhoitajien ja lääkärien mitoitus opiskeluterveydenhuollossa
- kaupungin toimenpiteet ja niiden aikataulutus terveydenhoitajien ja lääkärimitoitusten saattamiseksi suosituksia vastaavalle tasolle

Aluehallintovirasto tulee edellä mainittujen selvitysten perusteella arvioida, onko asiassa syytä ryhtyä menettelyyn kansanterveyslain 43 – 44 §:ien mukaisiin toimenpiteisiin ryhtymiseksi kuntaa kohtaan mikäli edellä mainittuja puutteita ole korjattu.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen ei hallintolainkäyttölain 5 §:n 1 momentin ja kansanterveyslain 44 §:n mukaan voi hakea valittamalla muutosta.

LISÄTIETOJA

Lisätietoja antaa tarvittaessa terveydenhuollon ylitarkastaja Anne Arvonen, puhelin 029 501 6000.

Hyvinvointi- ja peruspalvelut
yksikön päällikkö

Kirsti Riihelä

Terveydenhuollon ylitarkastaja

Anne Arvonen

JAKELU JA SUORITEMAKSU

Päätös Helsingin kaupunginhallitus

Suoritemaksu Päätös on maksuton

Tiedoksi Helsingin kaupunki, terveyskeskus,
vs. toimitusjohtaja Tuula Saarela
vs. kehittämisjohtaja Helena Calonius.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Kansanterveyslaki 66/1972

2 §

Aluehallintovirasto ohjaa ja valvoo kansanterveystyötä toimialueellaan.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ohjaa sosiaali- ja terveysministeriön alaisena aluehallintovirastojen toimintaa niiden toimintaperiaatteiden, menettelytapojen ja ratkaisukäytäntöjen yhdenmukaistamiseksi kansanterveystyön ohjauksessa ja valvonnassa.

43 §

Jos kansanterveystyön järjestämisessä tai toteuttamisessa havaitaan potilasturvallisuutta vaarantavia puutteita tai muita epäkohtia taikka toiminta on muutoin tämän lain tai terveydenhuoltolain vastaista, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tai aluehallintovirasto voi antaa määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava

44 §

Jos kansanterveystyön ohjauksen ja valvonnan yhteydessä todetaan, että kunta tai kuntayhtymä on tämän lain tai terveydenhuoltolain mukaista toimintaa järjestäessään tai toteuttaessaan menettelyt virheellisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä, voi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto antaa kunnalle tai kuntayhtymälle tai virheellisestä toiminnasta vastuussa olevalle viran- tai toimenhaltijalle huomautuksen vastaisen varalle.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto voivat, jos asia ei anna aihetta huomautukseen tai muihin toimenpiteisiin, kiinnittää valvottavan huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen ja hyvän hallintotavan noudattamiseen.

Tässä pykälässä tarkoitettuun Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tai aluehallintoviraston antamaan huomautukseen ja huomion kiinnittämiseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Kunta ja kuntayhtymä on velvollinen antamaan tämän lain ja terveydenhuoltolain mukaisesta toiminnastaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle ja aluehallintovirastolle ohjaus- ja valvontatehtävän toteuttamiseksi tarpeelliseksi katsottavia tietoja ja selvityksiä.

Terveydenhuoltolaki 1326/2010

4 § Terveydenhuollon toimintaedellytykset

Kunnan on osoitettava riittävästi voimavaroja kunnan peruspalvelujen valtionosuuden perusteena olevaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen sekä terveydenhuollon palveluihin. Terveydenhuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä varten kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän käytävissä on oltava riittävästi terveydenhuollon ammattihenkilöitä.

Kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän terveydenhuollosta vastaavan henkilöstön rakenteen ja määrän on vastattava alueen väestön terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen sekä terveydenhuollon palvelujen tarvetta.

Neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisystä suun terveydenhuollosta annettu valtioneuvoston asetus 338/2011

1 § Asetuksen tarkoitus

Tämän asetuksen tarkoituksena on varmistaa, että lasta odottavien naisten ja perheiden sekä alle kouluikäisten lasten, oppilaiden ja heidän perheidensä sekä opiskelijoiden terveysneuvonta ja terveystarkastukset ovat suunnitelmallisia, tasoltaan yhtenäisiä ja yksilöiden ja väestön tarpeet huomioon ottavia kunnallisessa terveydenhuollossa.

2 § Soveltamisala

Tätä asetusta sovelletaan terveydenhuoltolain (1326/2010) 15, 16, ja 17 §:ssä tarkoitettuihin neuvolapalveluihin, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluihin sekä lasten ja nuorten ehkäisevään suun terveydenhuoltoon.

4 § Palvelujen järjestäminen

Kunnan kansanterveystyöstä vastaavan viranomaisen on hyväksyttävä yhtenäinen toimintaohjelma neuvolatoiminnalle, koulu- ja opiskeluterveydenhuollolle sekä lasten ja nuorten ehkäisevälle suun terveydenhuollolle. Toimintaohjelma on laadittava yhteistyössä sosiaali- ja opetustoimen kanssa.

Terveystarkastusten ja niiden perusteella suunnitellun terveysneuvonnan on muodostettava suunnitelmallinen yksilön ja perheen niihin osallistumisen mahdollistava kokonaisuus. Palveluja järjestettäessä on kiinnitettävä huomiota myös lapsen ja nuoren kehitysympäristöihin. Terveystarkastukset ja terveysneuvonta on järjestettävä tarpeen mukaan moniammatillisesti.

Terveystarkastuksissa ja -neuvonnassa saatuja seurantatietoja kunnan väestön terveydestä ja hyvinvoinnista on käytettävä palvelujen suunnittelussa.

5 § Terveystarkastukset

Kunnan on järjestettävä määräaikaista terveystarkastuksia kaikille ennalta määritellyn ikä- tai vuosiluokkaan tai muuhun ryhmään kuuluville sekä yksilöllisestä tarpeesta johtuvia terveystarkastuksia. Terveydenhoitajan, kättilön, lääkärin, hammaslääkärin, suuhygienistin tai hammashoitajan on pyrittävä selvittämään määräaikaista terveystarkastuksista poisjäävien tuen tarve. Terveystarkastuksen voi tehdä terveydenhoitaja, kättilö tai lääkäri. Laajan terveystarkastuksen tekee terveydenhoitaja tai kättilö yhteistyössä lääkärin kanssa. Suun terveystarkastuksen voi tehdä hammaslääkäri, suuhygienisti tai hammashoitaja.

9 § Määräaikaiset terveystarkastukset

Kunnan on järjestettävä:

- 1) lasta odottavalle perheelle vähintään yksi laaja terveystarkastus;
- 2) lapselle tämän ensimmäisen ikävuoden aikana vähintään yhdeksän terveystarkastusta; terveystarkastuksiin sisältyy kuusi terveydenhoitajan terveystarkastusta, kaksi terveydenhoitajan ja lääkärin yhteistä terveystarkastusta lapsen ollessa 4–6 viikon ja 8 kuukauden ikäinen sekä laaja terveystarkastus 4 kuukauden iässä;
- 3) lapselle tämän ollessa 1–6 vuoden ikäinen vähintään kuusi terveystarkastusta, joihin sisältyvät laaja terveystarkastus 18 kuukauden ja 4 vuoden iässä; yhteen terveystarkastukseen on sisällytettävä terveydenhoitajan arvio suun terveydentilasta;
- 4) oppilaalle terveystarkastus jokaisella vuosiluokalla; ensimmäisellä, viidennellä ja kahdeksannella vuosiluokalla tarkastuksen on oltava laaja;
- 5) opiskelijalle, joka opiskelee 3 §:n 1 momentin 1–4 kohdassa tarkoitetussa oppilaitoksessa tai 10 kohdassa tarkoitetussa muussa kuin ammattikorkeakoulututkintoon johtavassa koulutuksessa, ensimmäisenä opiskeluvuonna terveydenhoitajan tarkastus ja ensimmäisenä tai toisena opiskeluvuonna lääkärintarkastus, jollei lääkärintarkastusta ole tehty opiskelijaksi hyväksymisen yhteydessä; lääkärintarkastus tulee kuitenkin aina järjestää ensimmäisenä opiskeluvuonna opiskelijalle, joka on erityisopetuksessa tai jonka terveydentilan ja opiskelukyvyn selvittäminen on tarpeellinen opiskelualan tai tulevan ammatin vuoksi;

6) opiskelijalle, joka opiskelee 3 §:n 1 momentin 5–9 kohdassa tarkoitetussa oppilaitoksessa tai 10 kohdassa tarkoitetussa oppilaitoksessa ammattikorkeakoulututkintoon johtavassa koulutuksessa, ensimmäisenä opiskeluvuonna terveystarkastus, jonka perusteella tehdään tarvittaessa terveystarkastus.

Oppilaalle kahdeksannella vuosiluokalla tehtävässä laajassa terveystarkastuksessa on arvioitava oppilaan erityiset tarpeet ammatinvalinnan ja jatko-opiskelun kannalta sekä suunniteltava tarvittavat tukitoimet.

Aluehallintovirasto

Etelä-Suomi
Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualue

ASIAVIRHEEN
KORJAUS

PH-342 B

14.5.2013

Etelä-Suomen aluehallintoviraston alueen kunnat / Asetuksen 338/2011 valvontapäätöksen vastaanottajat

Viite: Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätös 8.5.2013, ESAVI/1445/05.07.03/2012, PH-647 A

Asiavirheen korjaus

Viitteessä mainitussa päätöksessä on valitettavasti virhe sivulla 3.
Liitteenä korjattu sivu. Korjaus on tehty sinisellä värillä.

Terveystieteiden yksikön johtaja

Anne Arvonen

LIITTEET

Valvontapäätöksen korjattu sivu

HELSINGIN KAUPUNGIN KIRJAAMO HELSINGFORS STADS REGISTRATORSKONTOR	
Saapunut/Inkommit	
15. 05. 2013	
Hel 2012-003830	
Dato/Dat	03 00 01
Tohtävaluo/ko	
Uppgiftsklase	

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 029 501 6000
fax 03 570 8002
kirjaamo.etela@avi.fi
www.avi.fi/etela

Hämeenlinnan päätoimipaikka
Birger Jaarlin katu 15
PL 150, 13101 Hämeenlinna

Helsingin toimipaikka
Ratapihanlie 9
PL 110, 00521 Helsinki

Kouvola toimipaikka
Kauppamiehenkatu 4
PL 301, 45101 Kouvola

Ratkaisu

Aluehallintovirasto kehottaa Helsingin kaupunkia huolehtimaan siitä, että edellä käsitellyt seikat saatetaan asetuksen edellyttämälle tasolle ja kehottaa kaupunkia antamaan aluehallintovirastolle selvityksen seuraavista seikoista 5.7.2013 mennessä:

- yhtenäinen toimintaohjelma ja vastuuhenkilöt
- terveydenhoitajien ja lääkäreiden mitoitukset opiskeluterveydenhuollossa
- kaupungin toimenpiteet ja niiden aikataulutus terveydenhoitajien ja lääkärimitoitusten saattamiseksi suosituksia vastaavalle tasolle

Aluehallintovirasto tulee edellä mainittujen selvitysten perusteella arvioimaan, onko asiassa syytä ryhtyä menettelyyn kansanterveyslain 43 – 44 §:ien mukaisiin toimenpiteisiin ryhtymiseksi kuntaa kohtaan mikäli edellä mainittuja puutteita ei ole korjattu.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen ei hallintolainkäyttölain 5 §:n 1 momentin ja kansanterveyslain 44 §:n mukaan voi hakea valittamalla muutosta.

LISÄTIETOJA

Lisätietoja antaa tarvittaessa terveydenhuollon ylitarkastaja Anne Arvonen, puhelin 029 501 6000.

Hyvinvointi- ja peruspalvelut
yksikön päällikkö

Kirsti Riihelä

Terveydenhuollon ylitarkastaja

Anne Arvonen

JAKELU JA SUORITEMAKSU

Päätös Helsingin kaupunginhallitus

Suoritemaksu Päätös on maksuton

Tiedoksi Helsingin kaupunki, terveyskeskus,
vs. toimitusjohtaja Tuula Saarela
vs. kehittämisjohtaja Helena Calonius.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET**Kansanterveyslaki 66/1972****2 §**

Aluehallintovirasto ohjaa ja valvoo kansanterveystyötä toimialueellaan.